

Stige Hansen.

Aage Hansen

3. september 1894 – 15. marts 1983

Af Poul Lindegård Hjorth

Da Aage Hansen var godt 80 år gammel, udsendte han som privattryk en lille erindringsbog med en titel, der næsten ikke kan være mere fordringsløs: *Lidt og ingenting* (1976). Årsagen var, skriver han, at han var blevet klar over, at han havde eller i det mindste burde have dårlig samvittighed over for sine nærmeste. Han havde i alt for høj grad levet for sit arbejde, ikke drevet af ambition, men af »en uforklarlig trang og lyst til at arbejde og få noget færdigt, fra hånden«. Nu søgte han med sine erindringsglimt at betale et lille afdrag på det, som han ved sin forsømmelighed var kommet til at skylde sin familie.

Bogen fortæller en del om hans barndom, mindre om hans studietid, mest om de Italiensture, som han hvert år gennem mere end 20 år foretog sammen med sin kone. Italien blev deres ferieland. Grundlaget for den luksus, som 1 à 2 måneders årlig sensommerferie dér efter hans egen opfattelse måtte siges at være, var sparsommelighed og streng arbejdsdisciplin; han strøg »jule-, påske- og andre ferier og for det meste også søndage«. Der er givetvis ingen overdrivelse i den påstand.

Lidt og ingenting er ikke noget betydeligt erindringsværk, men i al fald en fornøjelig bog, ved nærmere eftertanke mere end det: den aflægger vidnesbyrd om en stilfærdig humor, en bunden varme, i grunden et musisk sind, som man måske ikke så selvfølgelig ville vente at møde hos denne i ydre fremtræden lidt reserverede mand.

Aage Hansen blev født i Kolding 3.9.1894. Faderen var sønderjyde, født i Broager i krigsåret 1864; han var drejer af profession, men blev senere bestyrer af arbejdsanvisningskontoret i Kolding. Moderen stammede fra en lille gård i Bjerre herred. Begge forældrene havde været på højskole, faderen på Vallekilde, moderen på Askov i dennes storhedstid. Erindringerne giver indtryk af, at Aage Hansen og hans fire yngre søskende voksede op i et godt hjem, ikke et velstående hjem, men et hjem, der bl.a. bød på gode muligheder for at få tilfredsstillet sangglæde og læselyst, og som også tillod den teatertossedreng at udfolde sig på værkstedsloftet.

Efter studentereksamen drog Aage Hansen i 1912 til København for at læse til cand. mag. Som hovedfag valgte han dansk, ikke inspireret af dansklærerne ved Kolding højere Almenskole, men tiltrukket af Vilhelm Andersen, især Poul Møller-bogen, som han allerede havde læst i gymnasietiden. Udgangspunktet var altså en interesse for dansk litteratur, og det var ikke undervisningen i dansk sprog, der ledte ham ind på sprogstudiet. Interessen herfor fik han under arbejdet med sine bifag, engelsk og tysk, og af hans lærere i disse fag, Otto Jespersen og Chr. Sarauw, fik navnlig den førstnævnte livslang betydning for ham. Der kan ikke være tvivl om, at Otto Jespersen har været hans vigtigste læremester.

Da han i 1918 var blevet kandidat og havde taget pædagogikum, følte han ingen særlig lyst til skolearbejde. Helst ville han være »en fri mand«, tjene til husbehov ved forefaldende arbejde og i øvrigt studere videre. Det kan rigtignok diskuteres, om han så blev en fri mand, men undervisning blev i al fald ikke hans hovederhverv. Han var lærer ved Købmandsskolen 1918-27, undervisningsassistent i nydansk grammatik ved Københavns universitet 1930-36 og i forskellige perioder (lige til 1967) lærer i dansk sprog ved Danmarks Lærerhøjskole. Desuden holdt han forelæsninger og øvelser ved Aarhus universitet 1942 og 1953-57. Og han varetog en vigtig funktion inden for uddannelsessystemet ved i næsten en menneskealder (1936-65) at være censor ved skoleembedseksamen i dansk. Man kan ikke se bort fra, at undervisningsarbejdet kan have haft større betydning for ham, end denne hastige opremsning giver indtryk af: det kan have givet ham vigtig inspiration; ikke ubetydelige dele af hans produktion synes fremkaldt af eller skabt i vekselvirkning med undervisning.

Straks efter sin embedseksamen blev Aage Hansen knyttet til *Ordbog over det danske Sprog* (ODS), der da var i begyndelsesfasen. Han slog rod, blev redaktør i 1920 og holdt ud som sådan lige til storværkets afslutning i 1954.

Det er næsten umuligt at vurdere medarbejderskab ved store videnskabelige ordbøger efter fortjeneste, og der synes heller ikke at være mange, der er interesseret i at prøve på det. En af grundene hertil er naturligvis, at den enkeltes indsats så at sige drukner i en art kollektivets anonymitet; den gode ordbogsredaktør kendes ikke på, at han har påtrykt sine artikler et individuelt mærke, men på, at han har kunnet honorere de meget strenge faglige krav under loyal efterlevelse af de snærende stramme regler for artiklernes udformning.

Hvad skal man så gøre, hvis man nu vil vurdere? Ja, i det foreliggende tilfælde kan man begynde med at se på værkets samlede kvalitet, og den er høj; ODS hævder sig smukt, også internationalt. Og man kan indkredse Aage Hansens andel i æren for det ved fx at se på, hvad det er for artikler, han har redigeret. Han har bl.a. taget sig af nogle af de meget svære ord: *som* (ca. 40 spalter), *til* (ca. 60 spalter) og et så centralt ord som *være* (godt 75 spalter); men i oversigten over redaktionsfordelingen fremtræder han i øvrigt mindre som den, der havde sine specialer, end som den, der trofast udførte alt forefaldende arbejde, altså fx redigerede afsnittene *Kompagni-Komøg*, *Slut-sløve*, *Vemod-Verdensvisdom* og ordbogens allersidste afsnit, *Øs-Øving*. Man kan supplere med nogle statistiske oplysninger: han har redigeret mere end nogen anden, i alt over 10.000 spalter, dvs. godt og vel 7 af de 27 egentlige ordbogsbind. Det er ikke for meget sagt, at han var en af ordbogens bærende kræfter, eller – under en anden synsvinkel – at ODS hører til hans hovedværker.

Ved ODS' afslutning gav den ledende redaktør, Jørgen Glahder, udtryk for, at ordbogsarbejdet ikke, som Molbech i sin tid sagde, havde været en tung byrde for et utålmodigt sind, men en kær pligt for en række af tålmodige og udholdende mænd. Da Aage Hansen i sit stofmættede, ærlige og uhøjtidelige bidrag til samleværket *Danske opslagsværker* (1971) så tilbage på ODS-tiden, svang han sig karakteristisk nok ikke op til tilsvarende uforbeholdne erklæringer. Han nægtede ikke, at han ofte havde været træt og ked af arbejdet, der trods alt var meget ensformigt og meget bundet; men han fortrød ikke, at han havde ofret de bedste år af sit liv på ordbogen.

Og sporene skræmte ikke mere, end at han endnu før afslutningen af ODS var i fuld gang med forberedelsen af et andet monumentalt ordbogsværk, ordbogen over Ludvig Holbergs sprog. Vejen blev lang og nok til tider trang, men han opnåede at se de første 2 af de planlagte 5 store bind *Holberg-Ordbog* publiceret (I 1981, II 1982).

Holbergordbogen er en forfatterordbog, bortset fra ordbogen til Saxos *Gesta Danorum* den første i sin art på dansk grund. Den er anlagt til at tjene et dobbelt formål, dels at være et hjælpemiddel for læsere af Holbergs værker, dels at danne grundlag for en videnskabelig beskrivelse af Holbergs sprog. På grund af forfatterskabets spændvidde og den høje dækningsgrad, der er opnået ved materialeindsamlingen, bliver den – det kan siges allerede nu – meget mere, end formålsangivelsen direkte peger på, nemlig selve det leksikografiske hovedværk ved belysningen af dansk sprog i perioden 1700-1750 – og dertil en hel del andet, bl.a. et af de sikre

holdepunkter ved løsning af en hidtil forsømt opgave, udredningen af fremmedordenes historie i dansk.

Aage Hansen var ordbogens leder indtil det egentlige redaktionsarbejdes afslutning sidst i året 1977. Ledelsen overtoges da af hans medarbejder siden 1957, Sv. Eegholm-Pedersen, men Aage Hansen vedblev til det sidste med at læse en meningskorrektur.

Det har været naturligt at begynde omtalen af Aage Hansens videnskabelige virke med kort at skitsere hans betydning for de to ordbøger, der kom til at lægge beslag på så stor en del af hans lange arbejdsliv. Hvis hans indsats ikke havde bestået i andet, ville han dog alene ved sit ordbogsarbejde have gjort sig højt fortjent af videnskaben og samfundet. Men han overkom meget mere, hans forfatterskab i eget navn er endog særdeles omfattende.

Den egentlige indgang hertil er disputatsen fra 1927, *Bestemt og ubestemt substantiv*. Som titlen angiver, er der tale om en monografi over en bøjningskategori, substantivernes bestemthed eller, som han vist hellere vil sige, bekendthed. Kategorien omfatter tre led, nøgen form (*mand*), ubestemt form (*en mand*) og bestemt form (*manden*), og undersøgelsens hovedopgave er »at komme til klarhed over det centrale i de forskellige formers anvendelse og betydning samt betydningsmæssigt og historisk at belyse en hel del specielle anvendelser«. Det historiske perspektiv medfører bl.a., at bogen bliver et vigtigt indlæg i diskussionen om den foransatte bestemte artikel i vest- og sønderjysk (*æ mand*, 'manden'), og Aage Hansen bevæger sig altså her ind i dialektologien, der i øvrigt ikke blev hans studieområde.

Ellers er disputatsen på mange måder karakteristisk for hele forfatter-skabet. Specielt kan der være grund til at pege på dens anlæg og sigte. Den tager sit udgangspunkt i fænomener i nutidigt sprog, den belyser disse fænomener under flere synsvinkler, i dette tilfælde altså også historiske synsvinkler, men sigtet og slutpunktet er moderne dansk.

Moderne dansk – ordene lyder næsten som en fanfare i mange af Aage Hansens bogtitler, og mere end nogen anden har han i sit forfatterskab beskæftiget sig med nyere og nyeste dansk, der er sigtepunktet også for hans historiske undersøgelser.

Til denne brede angivelse af hans emneområde må nødvendigvis føjes, at det i øvrigt ikke er let at bringe hans forfatterskab på en enkel formel; han har været aktiv på mange felter inden for området. I fagfællers bevidsthed fremstår han dog først og fremmest som grammatiker, og det

føles derfor naturligt at lægge størst vægt på de arbejder, der ligger i klare forlængelse af linien fra disputatsen, hans grammatiske skrifter.

Denne del af forfatterskabet udgøres bl.a. af tre bøger, *Sætningen og dens led i moderne dansk* (1933), *Indledning til nydansk grammatik* (1938) og hovedværket – tillige et hovedværk i dette århundredes grammatiske behandling af dansk – *Moderne Dansk I-III* (1967). Hertil slutter sig nogle mindre undersøgelser samt et fyldigt kapitel, *Sproganalyse og sprogbeskrivelse*, i en gymnasielærebog (1963).

De to første og det sidste af de her nævnte arbejder er i Det danske sprogs udforskning i det 20. århundrede (1965), s. 175-90, behandlet indgående af Paul Diderichsen, hvis karakteristik og vurdering af dem står urokket.

Med Aage Hansens grammatiske skrifter som demonstrationsmateriale kunne man beskrive nogle af de vigtigste inspirationskilder for dansk grammatisk forskning i dette århundrede. *Sætningen og dens led...* er tilegnet og dybt præget af Otto Jespersen; den må nærmest placeres i efterdønningerne af diskussionen mellem Kr. Mikkelsen og H. G. Wiwel i århundredets begyndelse. *Indledning...* er afgørende bestemt af, at Aage Hansen har stiftet bekendtskab med Saussures skelnen mellem sprogudøvelsen (*la parole*) og sprogsystemet (*la langue*), en skelnen, som på dansk grund var blevet tillempet af Viggo Brøndal. *Moderne Dansk* er tilegnet mindet om Louis Hjelmslev, »min ven og læremester«, men det er et spørgsmål, hvor dybtgående påvirkningen fra Hjelmslev har været; den er mest mærkbar i terminologien, i øvrigt næppe til gavn for læseligheden.

Hvis denne foreløbige placering skulle give det indtryk, at Aage Hansen ukritisk har overtaget andres ideer, er den direkte misvisende. Han er tværtimod original – på godt og ondt –, har naturligvis modtaget indtryk af skiftende strømninger, men bygger først og fremmest på sine egne iagttagelser og foretrækker afgjort at bakse med problemerne selv fremfor at forlade sig på andres løsninger (som han muligvis ikke har lagt nogen større vægt på at gøre sig bekendt med – hans bøger rummer påfaldende få henvisninger til faglitteraturen).

Selvstændigheden – om man vil: egensindet – leder ham ind på veje, som traditionen eller samtiden ikke havde betrådt. Resultatet af denne enegang blev imidlertid ikke primært teoretiske fornyelser. Ganske vist sker det, at han i sine overvejelser foregriber betragtningmåder, som først senere har tildraget sig fornøden opmærksomhed. Allerede i *Sætningen og dens led...* bygger han således sin sætningsanalyse på en deling i et

A-led, den størrelse, hvorom noget udsiges, og et B-led, det, der meddeles om denne størrelse. Man kunne i denne deling se en afspejling af den klassiske lære om den logiske doms to dele, et subjekt og et prædikat, men det er næppe pointen, og det vil formentlig heller ikke være rigtigt at opfatte delingen som et spørgsmål om ledstilling (der ikke optog Aage Hansen stærkt); snarest er den et spørgsmål om informationsstruktur, altså forløber for en lærebygning, der først nu er ved at antage fastere form. Det kan tilføjes, at Aage Hansen også på et tidligt tidspunkt opererer med betragtninger, som ikke er fremmede for en eftertids transformationsgrammatikere eller tekstlingvister; men disse betragtninger fremtræder metodisk set ikke så afklarede, at det ville være rimeligt at søge at tildele ham en plads som pioner i forholdet til den senere udvikling.

Det karakteristiske og værdifulde i hans grammatiske arbejder finder man på andre punkter.

Fremfor alt er han en iagttager af Herrens nåde. Hans skrifter er et sandt skatkammer af slående rigtige iagttagelser, som ingen havde gjort, i hvert fald ikke bogført, før han. Det er der almindelig og taknemmelig enighed om.

Hans foretrukne studieobjekt er talesproget eller rettere sagt den talesprogsnære afdeling af skriftsproget. Det indebærer bl.a., at han ofrer megen opmærksomhed på visse meget typiske danske konstruktioner, som den traditionelle skriftsprogsgrammatik ikke havde haft anledning til at lægge tilsvarende vægt på. Det medfører også en radikal fornyelse af eksempel materialet. De traditionelle grammatik eksempler er jo som oftest selvkonstruerede, evt. pietetsfuldt overtagne fra forgængere, og respektable nok, for så vidt som de viser, hvad de skal vise, men blodfattige, ikke meget igangsættende. Naturligvis må Aage Hansen af pædagogiske grunde også benytte sig af sådanne helt klare, selvkonstruerede eksempler, men de får ikke lov at stå alene; tværtimod brolægger – og problematiserer – han sin fremstilling med autentiske citater med præcis kildeangivelse.

Den omstændighed, at Aage Hansen tager sit udgangspunkt i talesproget, hjemler ham ret til at inddrage dettes særlige udtryksmidler i sit beskrivelsessystem (en ret, der ikke kan siges at være tilsvarende indiskutabel for den grammatiker, der principielt beskriver skriftsproget). Det mest notable resultat af inddragelsen af talesprogets signaler har været, at Aage Hansen på et afgørende punkt har kunnet slå bro over kløften mellem grammatik og stilistik. Overgrænsen for det traditionelle

grammatiske beskrivelsesapparats formåen er den mindste selvstændige tekstenhed, typisk den såkaldte helsætning med et grundled og et udsagnsled og evt. nogle dertil knyttede bestemmelser (fx *Der stod hun nu og græd*); hvad der ligger herudover, forbindelsen af flere selvstændige tekstenheder til en afsluttet meningshelhed, en periode (fx *Der stod hun nu og græd, Svinedrengen skjændte og Regnen skyllede ned*), har grammatikken normalt måttet afstå fra at beskrive. Det er fortjenstfuldt, at Aage Hansen ved at operere med talesprogets fraseringsforhold har kunnet give periodelæren fastere konturer, end den før har haft.

En særlig kvalitet ved Aage Hansens grammatiske udredninger er de fint indfølelse betydningsstolkninger, der udgør et umisteligt led i hans karakteristik af de forskellige syntaktiske eller morfologiske fænomener. Som ordbogsredaktør var han tvunget til at administrere et håndfast system til inddeling af betydninger. Til gengæld kunne han i sine grammatiske arbejder få det med, som ordbogsformen er mindre egnet til at indfange: spillet mellem betydningerne, nuancerne, overgangene; og på dette felt er han lydhør som få eller ingen.

Aage Hansens grammatiske skrifter, i særlig grad *Moderne Dansk*, vil i generationer hævde stillingen som et næsten uudtømmeligt arsenal for studiet af dansk sprog. Men de har deres svagheder, der på det nøjeste hænger sammen med deres styrke: det er svært – og det har tydeligvis ikke været hovedsagen for Aage Hansen – at indpasse de mange ofte grænsesprængende iagttagelser og tolkninger i et modsigelsesfrit, logisk sammenhængende system. Den bristende systematik kan sætte selv den velvilligste læsers tålmodighed på hårde prøver. Bedre bliver det ikke af, at han må strides med en fra bog til bog skiftende, men uforanderligt sværttilgængelig terminologi, og lide under forfatterens suveræne foragt for læservenlige udenværker såsom brugbare registre. *Haec pro amicitia nostra non occultavi.*

De grammatiske arbejder udgør tyngdepunktet i Aage Hansens forfatter-skab. Men ved siden af dem er det meget let at udpege en anden gruppe, der også vejer tungt, nemlig arbejder om lydlig forhold.

I *Stødet i dansk*, som blev udgivet i vort selskabs skrifter i 1943, tog Aage Hansen fat på et af de emner, der længe har haft status som nordiske filologers sikreste garanti mod arbejdsløshed. Men var emnevalget traditionelt, var synsvinklen det ikke. I modsætning til sine forgængere beskæftiger Aage Hansen sig ikke med stødets historiske baggrund, men med dets forekomst og funktion i det moderne sprog. Hans bestemmelse

af stødets funktion som signal for visse ordtyper har ikke vundet udbredt tilslutning, men hans redegørelse for stødets forekomst er så nær det udtømmende, som det er menneskeligt muligt at komme, såre værdifuld.

I *Udtalen i moderne dansk* (1956) løste han en bunden opgave: han skulle gøre rede for principperne for udtaleangivelse i Ordbog over det danske Sprog, hvilket var tiltrængt og ikke ganske let; men han gik videre, idet han ajourførte og supplerede ordbogens oplysninger med redegørelser for stedfundne forskydninger og mærkbare tendenser i nyere rigsmål, og resultatet endte altså med at blive noget så sjældent som en samlet fremstilling af dansk rigsmålsudtale på et givet tidspunkt. Naturligvis kunne resultatet diskuteres – og blev det: ud fra en i vigtige henseender afvigende (men næppe heller uomtvistelig) rigsmålsopfattelse imødegik Paul Diderichsen i en større afhandling både principper og detaljer i Aage Hansens fremstilling; men æren af at have leveret en detaljeret situationsrapport tilkommer lige fuldt Aage Hansen.

Den historiske side af sagen beskæftigede han sig med i flere store afhandlinger og navnlig i *Den lydlige udvikling i dansk I-II* (1962-71), der må betegnes som et af hans vigtigste arbejder.

Ved sin fremkomst virkede værket nok noget desorienterende. Dansk lydhistorie var blevet dyrket med megen flid, ærlig talt var der andre sider af vort sprogs historie, der trængte (og trænger!) mere til behandling; og kunne der overhovedet føjes noget nævneværdigt til den lydhistoriske fremstilling i de første bind af Brøndum-Nielsens Gammeldansk Grammatik?

Det kunne der. Aage Hansen valgte – i lighed med Lis Jacobsen, men i modsætning til Brøndum-Nielsen – at koncentrere sig om rigsmålslinien; og mens Brøndum-Nielsens fremstilling standser ved udgangen af middelalderen, er Aage Hansens ført op til nutiden, dog med større vægt på ældre nydansk end på nyeste dansk.

De anførte omstændigheder er i sig selv tungtvejende nok til at legitimere udarbejdelsen af en helt ny lydhistorie. I praksis har navnlig inddragelsen af det ældre nydanske materiale medvirket til at gøre værket til så nyttig en håndbog. Hertil kommer, at en del vigtige forhold behandles mere indgående end hos forgængerne – i bd. I således kvantitetsudviklingen og udviklingen af de tryksvage vokaler –, og at en lang række detaljer nytolkes, desværre som oftest uden at der direkte gøres opmærksom herpå.

I metodisk henseende er værket ikke epokegørende, om end der er givet visse indrømmelser til nyere synspunkter i sprogvidenskaben.

Lejlighedsvis virker det faktisk metodisk ubekymret; der spores således ingen skyhed for meget håndfast lydlig tolkning af skriftformer. –

Man kan udskille en tredje gruppe i forfatterskabet, en række bøger, der har det tilfælles, at de henvender sig til et større publikum end Aage Hansens øvrige arbejder.

Hovedstykket i denne gruppe er *Vort vanskelige sprog* (1961, revideret og udvidet udgave 1965). Hvis man hæfter sig ved den holdning til skolens normeringsbestræbelser, der – i bedste Jespersen-ånd – en tid lang kom til udtryk i Aage Hansens grammatiske forfatterskab, kan man føle en vis undren over, at han ville indlade sig på at give en sådan vejledning i sprogrigtighed, ja, måske mere sig over, at han søger at udgive bogens sigte for deskriptivt: hensigten skulle være »at give en markedsberetning og vise de konkurrerende parter indbyrdes kamp og styrke«, men han udtrykker dog også håbet om, at bogen »indirekte« kan tjene til vejledning – og det kan den i høj grad, Aage Hansen giver gode råd.

På et par områder tog han initiativer, der vel nærmest må karakteriseres som sprogpoltiske. Han var – rettere: blev – en varm fortaler for pausekommatering, især i den lille bog *Pausekommaet* (1957). Og på sine ældre dage foreslog han i *Om moderne dansk retskrivning* (1969) en række reformer i retskrivningen, et område, der ikke tidligere havde interesseret ham.

I kølvandet af en serie radioudsendelser (sammen med Kai Krener) udsendte han i 1964 en hjælpebog til det arbejde med sproglig forståelse af tekster, som på daværende tidspunkt nød så stor pædagogisk bevågenhed. *Sprog i sproget*, som bogen hedder, udmærker sig ikke ved høj flugt, men ved iagttagelsernes soliditet og konklusionernes redelighed, hvorved den skiller sig fordelagtigt fra de mindre nøjeregnende virtuosnumre, som denne pædagogiske bølge også fremkaldte. –

Hermed er nok det vigtigste nævnt. Men én ting må med endnu. Aage Hansen havde et speciale, der ikke har meget klar forbindelse med det hidtil omtalte, undtagen for så vidt som den litteratur, der her er tale om, kan siges i betydelig grad at være talesprogspræget: han var en fin kender af vore gamle ordsprog. Interessen manifesterede sig i udgaver af Peder Låles og Peder Syvs ordsprogssamlinger, derudover desværre kun i et par mindre afhandlinger; men det siges, at der blandt hans efterladte manuskripter findes en omfattende Peder Låle-afhandling.

Afslutningsvis bør det noteres, at Aage Hansen i 20 år (1952-72) var en omhyggelig og kvalitetsbevidst medredaktør af tidsskriftet *Danske Studier*.

Aage Hansens skriftsprog er et kapitel for sig. Hans bestræbelse var tydeligvis at tale sandt om småt og stort og jævnt om alt det høje, enhver form for akademisk lapseri lå ham fjernt. Virkelig er hans jævnprosa ofte et særdeles smidigt redskab til klarlægning af indviklede forhold, og den kan tangere det festlige, når han lader sit tørre lune glimte; men sandheden i ære kan den også blive lovlig fordringsløs, præget af hastværk, ofte i den form, at den overlader læseren besværet med at træffe valget mellem en række synonymtilbud, der alle rammer inden for skiven, men ikke altid i plet. Egnet til nydelsesmiddel i æstetiske saloner er den således ikke; men ikke desto mindre besidder den i al sin ukunstlighed en vis charme.

Man kan, i lighed med Paul Diderichsen, få den tanke, at Aage Hansen i sit sprog – det ligefremme, ja, ru, det lejlighedsvis tørt lunerige – minder om sin medjyde, den fremmeste pioner inden for dansk grammatisk forskning, Jens Pedersen Høysgaard (1698-1773), som det også på anden måde er nærliggende at sammenligne ham med: begge har de beskæftiget sig intenst med deres samtids sprog, begge har de beskrevet det under både grammatisk og lydlig synsvinkel. Aage Hansen når ikke sin forgænger i metodisk stringens, men vel i iagttagelsens originalitet. Og der er det fællestræk ved deres virke, at de udførte deres forskning uden at beklæde en lærestol ved universitetet (hvilket for resten synes at være normalsituationen for fremtrædende danske grammatikere; Kr. Mikkelsen og H. G. Wiwel var heller ikke universitetslærere).

Om det nu kan skyldes den manglende universitetstilknytning, er sikkert umuligt at sige, men det er svært at frigøre sig fra en fornemmelse af, at anerkendelsen af Aage Hansen lod vente på sig. Dog, den kom. Til sin 70års dag blev han hædret med et festskrift, og i sit livs aften modtog han flere medaljer og hæderspriser, senest Holberg-medaljen i 1980. Udtryk for anerkendelsen var også hans indvælgelse i vort selskab i 1958. Den glædede ham meget; så længe hans helbred tillod det, deltog han gerne i møderne, og efter den tid satte han pris på at blive holdt underrettet om, hvad der foregik her.

Aage Hansens sidste år var nok ikke helt lette. Hans kones sygdom og død i 1977 tog hårdt på ham, og i årene derefter havde han svært ved at forlige sig med, at livets praktiske gøremål, som han nu selv måtte tage sig af, stjal kostbar tid fra det arbejde, som var hovedsagen, – og som han da også fortsat fik »fra hånden«, lige til han efter nogen tids tiltagende svaghed døde 15.3.1983.

Vi vil mindes Aage Hansen som en af de betydeligste modersmålsforskere i dette århundrede. Inden for den nationale leksikografi har han ydet en næsten ufattelig indsats. I sit øvrige virke har han med størst styrke sat ind på det – ejendommeligt nok – mest forsømte område, studiet af moderne dansk, og har her banet vejen for andre ved sin utrættelige samlerflid, sin fremragende iagttagelsesevne, sit overordentligt sikre kendskab til vort modersmål, som det faktisk tales og skrives.

Vi vil ære hans minde.

Bibliografi

En bibliografi over Aage Hansens skrifter til og med 1964 findes i festskriftet *Danica. Studier i dansk sprog. Til Aage Hansen 3.9.1964* (1964), s. 227-31.

Enkelte tilføjelser hertil og en fortsættelse heraf er meddelt i Sv. Eegholm-Pedersens nekrolog over Aage Hansen i tidsskriftet *Danske Studier* 1984.